

Durmuşy dynnymjyklar / hekaýalar toplumy – Paý

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 25 января, 2025

Durmuşy dynnymjyklar / hekaýalar toplumy – Paý PAÝ

Obada Bekgiň ogly Nunna ýasaýa – oňa il arasynda: “Üçkişi” diýilýä.

Taryham şü...

...Ýetmiş başynjy ýyllar.

Kolhoz döwri.

Haçan görseň millet meýdanda.

Sallançakdan düşüp, emedek-emedekden patdyk-putduga geçdiňmi – “Düş, doganlaň yzyna! – Ülesikde seňem adyň ýazylyp, paýyň ba!”.

Hatda obaň köcelerem, byrgad-byrgad (*brigada*) bölüngi.

Obada iň kiçijek, ýaňy dil bitenjelerden sorasaňam: “Pelan köçe, pelan köçe – Pylanyň birgady! Pelan köceden pelan köcäň ikinji çatrygyna çenlem – Pelanyňky!” diýip, sagynman sanar durar.

Günde günortanam tutuş byrgad üçin janly soýlup, gazan atarylar.

Byrgadyň aşpezem – “Demirriş” (Demirdiş) diýilýän kempirdir.

Hyrsyz ýüz-ä edil, bäsiniji klasyň “Gadymy dünýä taryhy” kitabyndaky Müsür hudaýlarynyň adamkamat, çünklik-çünklik kelleli suratlary ýalydyr.

Gabak astyndanam bolsa, ogrynça nazar oklaýdygyň, iniň tikenekläp gider.

Megerem, şo biologiya kitabyndaky: “Darwyýn” diýlip ady ýazylgy jemendäň: “adamlar – maýmyndan azan” diýeni cyn bolsa, onda bu Demirriş kempir beýlekilerden tapawutlykda, gargadan ýa gyrgydan azan bolmaly.

Özem ýeriň ýüzünde näçe ýaşandygam näbelli oň – altmyşmy, bäs ýüzmi, iki müňmi – anygyny bilýän ýok.

Assyrynlık bilen pyşyrdap, ejelerinden sorasalar-a,

hemmesiniňem eşidýäni: "Ah-heý, ça:am! Biz oglankagam şü Demirrişiň dört alyn diş-ä ak polatdy, özem hut şü kaddydaky aýjyndy!" bolýa.

Ýöne, nahar bişirişine welin söz ýok.

Ýogsa: "bedroýyň naharam tagamsyz bolýa" diýlenem bolunýandyr... ..."Yssy-sowuk" diýmän, şüdüğärde ýa ekinzarlykda bil büken byrgadçylar, günorta naharyna çykyp, meýdan düşelgesine üýşer. Demirriş kempir hiç kimi mähetdel etmez. Ýuwnup-ardynyldygy, derrew susagyny häzirläp, gazandan her kime ýetdik paýyny guýmaga başlar.

Täzeje et atylan, bygyrdap duran çorbadan almaga her kes öz tabagy bilen barmalydyr.

Dogrusy, birgatdaky oglan-uşaklar, öýlerinde ejeleri, mundanam süýjü dip, malgam ýaly çorba bişirip bersär-ä: "Nene çörbäm-äý!" diýip dodak çöwrüßen borlar.

Bu taýda bolsa, Demirriş daýzaň guýany az bolup durandyr.

Olam içini ýakaýyn diýen ýaly - çäýdyr-çöreg-ä näce gerek bolsa leýisdir welin - özüne somlanan tabaga, adam başyna birje süňk bilen iki bölegem kärtișge atar.

Şonda-da bir gezek Nunna, kelläň gyzgynyna, özi ýaly: "Inni näme hokga goparsamkam?" diýip, gözleri elek-çelek, ýanyp duran bezzat deňdeşleriniň üçüsü bilenem birden jedel etdi:

-Şü Demirrişden, doýýançam ýeter ýaly, artyk omaça paý alaryn!
-Ölseňem almyýaň! O seň ýalyjak köpbilmiş jikjikileri, heniz şo: "Napolýon" diýilýän işigaýdan, dünýä inmänkä, gowrup iýip, meýdanam edendir!

-Alaryn!

-Almarsyň!

-Alsam nä?

-Almasaň nä?

-Almasam...onna...onna...men siziň her biriňizi bir gün agşamara byrgaddan öye barlanda, maşsyndan düşýän çatrygymyzzan tä öýňuze çen arkamda "eşekmünni" edip, hopbalap, äkidýän! Yrzamy? Ýöne, alaýsam, siziň üçüňizem, günde biriň meni şo taýdan şo taýa çen şeýdip daşaýaňz! Erkekçemi?! Ber, eli!

Bäh!

Üç bezzat, ülpetylerni edil beýdip, gepi čürt-kesik edäýer

öýtmändiler. Ýöne, Nunna hälden bäri gyjalat bere-bere, indi götin gaýdyp, syrt gaçyrmagam birhili.

Ýöne, bü, mekirligi, öňem üçüsiniňkini gaýnadyp, oňam köpüğini alyp, onam guradyp üýşüreňde-de, hemmesiniňkä iki esse gelýän köpbilmış, birdenkä aýdýanyny edäýse nätjek?

Ile masgar-a bolarlar-ow!

Äý-ý!

Bolýa-laý!

“Ýedi sapar ölüp bolmaz, birisinden sypyp bolmaz” diýipdirler! Olar demsalyň ýeňsejiklerini gaşap durdylar-da, aýgytly el berişdiler:

-Erkekçe! Kak şapbady!

Nunna elýeterdindäki olaň dördüsine ýeterlik edip uýalary tarapyndan berlen, çanakpisint äpet tabaga ýapyşdy. Aýgyt bilen dikeldi. Ýüz-gözünü asudalykdan dolduryp, ojakbaşynda gaýmalaýan Demirriş daýza tarap ýoneldi.

Bulaň üçusem, ala-pakyrdy bolup gülmäge taýyn, oň yzyndan tiňkesini dikip otyr. Arasynda, heniz Nunna kowulmanka, oň söbügine ýagly susak bilen toňkuldaylyp, jyrrardylyşyny göz öňüne-de getirýärler. Tomaşa başlamasdan burun ozalam, pynhandan-pynhan kikirdeşen bolýarlar.

Gulaklaram jam ýaly.

Häzir gopjak hezilligiň birje owazynam sypdyrmazlyk için jan edýärler.

Onýanca Nunna gazanyň başyna ýetdi. Çorba guýlanda dökülmezligi üçin, mähnet tabagyny gazanyň erňegine diredi.

-Näçe?-diýip, hamana Nunnada köýüp ýatan ary galan dek, Demirriş kempir hemişeki yzgytsyzlygy bilen ýüzüni eňşitdi.

Bolşam: “Näçe adam?” diýip, düzüwlige soramagy-da özüne kiçilik bilýän ýaly.

Nunna jinnek ýalam aljyramady. Göwnübırılık bilen egnini gysdyda, hetjikledi:

-Men! Nunna! Bekgiň ogly! Üç kişi.

Demirriş kempir sesini çykarmış oň tabagyny ilk-ä ýaglyja, sogany-pomidory gaýym ýetirilen çorbadan doldurdu. Soňam gazanyň düýbünden susup alyp, üç sany omaçadır, alty dogramça-da kärtişgäni atdy.

Nunnaňam keşbinde ýekeje dagam gymyldy emele gelsin-dä – şo öňki parahat äwmezekligi bilen, howlukman öwrüldi-de, yzyna gaýtdy. Garagollaram agzyny öweldişip, aňkaryp otyrlar.

“Oýunçy utulanyny bilse ýagşy” – şondan soň üç günläp, aşsamara Nunna günde bir dostuny “eşek” edinip, öýlerine gaýtdy. Bu waka il-güne ýaýrangoňam lakaný ömürlik “Üçkişi” bolup galdy. Hekaýalar